

Dosarul nr. 3ra-1028/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. R. Berdilo)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Mihaila, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

18 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Petru Melnic împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea achitării și recalculării pensiei pentru vechime în muncă,

împotriva deciziei din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

constată:

La data de 13 octombrie 2017, Petru Melnic a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechimea în muncă.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în perioada anilor 1975-1990 a activat în organele procuraturii în diferite funcții și, anume, în perioada 04 august 1975 - 25 noiembrie 1976 a activat în calitate de stagiar al procurorului Procuraturii raionului Frunze (în prezent sect. Buiucani) mun. Chișinău, în perioada 25 noiembrie 1976 - 01 iunie 1976 a activat în funcția de ajutor al procurorului Procuraturii de transport a Republicii Moldova, în perioada 01 iunie 1976 - 14 ianuarie 1980 a activat în funcția de anchetator al Procuraturii de transport a Republicii Moldova, în perioada 14 iunie 1980 - 20 octombrie 1981 a activat în funcția de procuror de secție al Procuraturii Generale, în perioada 20 octombrie 1981 - 20 ianuarie 1982 a activat în funcția de procuror al raionului Ocnița, în perioada 20 ianuarie 1982 - 23 august 1984 a activat în funcția de procuror al secției Procuraturii Generale, în perioada 23 august 1984 - 13 octombrie 1988 a activat în funcția de procuror al Procuraturii raionului Criuleni și în perioada 13 octombrie 1988 - 09 noiembrie 1990 a activat în funcția de procuror al secțiilor Procuraturii Generale.

A afirmat că, începând cu data de 23 octombrie 2006, la atingerea vârstei de 57 de ani, în baza hotărârii din 02 octombrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariul mediu conform ultimei funcții deținute în organele procuraturii.

A susținut că, prin Legea nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 335-XVI din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, salariul procurorului s-a majorat cu 35%, care se achită începând cu 01 ianuarie 2013.

A invocat că, conform art. XXIX din Legea nr. 152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începând cu 01 august 2016 salariul de funcție al procurorului se stabilește în raport cu salariul judecătorului, conform Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor și Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, ținându-se cont de nivelul Procuraturii, în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror.

A mai invocat că, conform art. 5¹ alin. (3) lit. b) și 5² lit. b) din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, salariul de funcție al procurorului din Procuratura Generală și procuratura specializată se stabilește în cuantum de 4,5 salarii medii pe economie pentru procurorul care are o vechime în muncă în funcția de procuror de peste 16 ani, iar pentru exercitarea funcției de conducere, procurorul beneficiază de următorul spor calculat în raport procentual față de salariul său de funcție în cuantum de: 15% – pentru exercitarea funcției de adjunct al Procurorului General sau de procuror-șef al procuraturii specializate.

A declarat că, Casa Națională de Asigurări Sociale, din motive neîntemeiate, l-a lipsit de dreptul dobândit legal de recalculare a pensiei, stabilindu-i mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la 01 aprilie a fiecărui an.

A relatat că, la data de 07 septembrie 2017 s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă privind recalcularea pensiei în conformitate cu legislația în vigoare la momentul pensionării, însă prin decizia nr. M-1673/17 din 25 septembrie 2017 Casa Națională de Asigurări Sociale l-a informat că, nu este temei legitim pentru recalcularea pensiei.

A notat că, atât Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, cât și cele anterioare (din 1992 și 2003) asigură reglementarea garanțiilor sociale, una din ele fiind acordarea pensiei procurorului ca entitate de demnitate publică la o anumită vârstă - 50 ani, cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

A precizat că, Curtea Constituțională, prin hotărârea nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii, funcționarilor publici, a decis că, stipulările legii privind stabilirea unor garanții materiale ale independenței procurorilor, judecătorilor trebuie să corespundă

înaltului statut de persoane cu demnitate publică. Aceeași instanță de jurisdicție constituțională a indicat și pentru viitor organelor cu drept de inițiativă legislativă că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, procurorului. Totodată, Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că, cuantumul pensiei stabilite printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior.

A menționat că, Curtea Constituțională, prin hotărârea nr. 9 din 30 martie 2004, a statuat că, normele privind protecția de stat, asigurarea materială și socială, inclusiv asigurarea cu pensii, consfințite în legile anterioare, nu pot fi anulate sau modificate.

A susținut că, Curtea Constituțională, prin hotărârea enunțată, a menționat că, dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrând în contradicție cu art. 22 din Constituție. Conform regulii generale, legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

A considerat că, prin acțiunile Casei Naționale de Asigurări Sociale i-a fost încălcat dreptul la proprietate, asigurare socială și ocrotire a acestor drepturi din partea statului prevăzut de art. 46 și 47 din Constituția RM.

A solicitat anularea ca fiind neîntemeiată și ilegală a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-1673/17 din 25 septembrie 2018 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula și de a-i achita pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului din cadrul Direcției Procuraturii Generale, cu recalcularea acesteia în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie.

Ulterior, Petru Melnic a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând recunoașterea ca fiind ilegală a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-1673/17 din 25 septembrie 2017 și repunerea în dreptul lezat prin obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i achita și de a-i recalcula pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului de secție din cadrul Procuraturii Generale, cu recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție, începând calculul cu data de 05 aprilie 2013 până la data de 31 iulie 2016, conform Legii nr. 37 din 07 martie 2013 și continuând calculul cu data de 01 august 2016, conform Legii nr.152 din 01 iulie 2016, și pe viitor la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu, pe toată perioada de pensionare, ținând cont de funcție, vechime în muncă și data ieșirii la pensie.

Prin hotărârea din 20 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea depusă de către Petru Melnic a fost admisă, a fost anulată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-1673/17 din 25 septembrie 2017 și a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să achite lui Petru

Melnic pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în exercițiu, cu recalcularea acesteia, în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie. Recalcularea urmează a fi efectuată începând cu data de 05 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35% și continuând cu data de 01 august 2016, după creșterea salariului conform art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016 (în vigoare de la 01 august 2016) și pe toată perioada de pensionare.

Prin decizia din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Instanța de apel a reținut că, Casa Națională de Asigurări Sociale recunoaște dreptul lui Petru Melnic la recalcularea pensiei doar că numai până în anul 2011.

Astfel, instanța de apel a conchis că, este legală concluzia primei instanțe precum că, intimatul nu a pierdut acest drept, respectiv, Casa Națională de Asigurări Sociale, din motive neîntemeiate, nu a efectuat recalcularea pensiei în continuare, astfel, lipsindu-1 pe intimat de dreptul dobândit licit, stabilindu-i-se mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la 01 aprilie a fiecărui an.

Instanța de apel a reținut că, dreptul social cu privire la beneficierea pensiei pentru vechimea în muncă, inclusiv și recalcularea acesteia, în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, a fost dobândit de către Petru Melnic încă în anul 2006 și are valoare economică incontestabilă.

Corespunzător, instanța de apel a conchis că, intimatul dispune de dreptul de a-i fi achitată și recalculată pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în exercițiu, ținând cont de majorarea salariului procurorului în exercițiu în funcția din care intimatul a ieșit la pensie, începând cu data de 05 aprilie 2013 în baza Legii nr. 37 din 07 martie 2013, reieșind din salariul lunar achitat procurorului în exercițiu în funcția deținută la data ieșirii la pensie, iar de la data de 01 august 2016 în baza Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 și Legii nr.152 din 01 iulie 2016.

La data de 10 iulie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu hotărârile judecătorești, deoarece soluția instanțelor judecătorești este eronată.

A menționat că, începând cu data de 01 iulie 2011, drepturile de pensionare a procurorilor au fost reglementate de prevederile art. 46² din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

A afirmat că, art. 46² din Legea enunțată nu prevedea faptul că, pensiile procurorilor și indemnizațiile viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor.

A susținut că, începând cu data de 01 iulie 2011, pensia procurorilor nu se mai recalculează, dar se indexează anual la 1 aprilie conform art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998.

A relevat că, noile prevederi legale au exclus posibilitatea recalculării pensiei procurorului în demisie în dependență de majorarea salariului procurorului în

exercițiu, însă legislatorul a prevăzut și a acordat o substituie echitabilă (în limitele posibilității resurselor financiare disponibile în buget) în acest sens prin faptul că, pensia procurorilor se indexează anual la data de 01 aprilie, precum prevede art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998.

A invocat că, instanțele judecătorești practic au asimilat funcția de procuror cu cea de judecător. Or, drepturile și obligațiile procurorilor, inclusiv protecția socială din partea statului a acestora a fost legiferată separat de către cea a magistraților.

A notat că, dreptul procurorilor la recalcularea pensiei a fost inițial reglementat de art. 34 alin. (6) din Legea nr. 118 din 14 martie 2003, ulterior de către art. 73 alin. (8) din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008, însă prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 privind modificarea și completarea unor acte legislative, legislatorul a dispus înlocuirea dreptului la recalcularea pensiei de procuror cu dreptul la indexarea anuală a acestei prestații sociale.

A declarat că, Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 privind modificarea și completarea unor acte legislative, prin care au fost abrogate prevederile art. 73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, ce prevedeau recalcularea pensiilor și indemnizațiilor viagere ale procurorilor, a fost obiectul examinării sub aspectul constituționalității acesteia.

A specificat că, prin Hotărârea nr. 27 din 20 noiembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, Curtea Constituțională a recunoscut ca fiind constituționale prevederile Legii nr. 56 din 09 iunie 2011, care reglementează condițiile noi privind asigurarea socială a procurorilor în exercițiu, cât și a celor în demisie.

A menționat că, Curtea Constituțională a reținut că, plasarea instituției Procuraturii în capitolul nou al Constituției „Autoritatea judecătorească” nu face ca procurorii să dobândească automat statutul de magistrat. Acest fapt nu permite tratarea statutului procurorilor prin prisma principiului independenței justiției și a judecătorului stipulate de art. 116 din Constituție.

A susținut că, în așa mod, urmează a fi apreciat critic argumentul intimatului cu privire la faptul că, procurorii pensionați au fost prejudiciați prin faptul că, nu li se mai recalculează pensia în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, or, statul nu are dreptul să micșoreze cuantumul pensiei stabilite printr-o lege anterioară, însă prin modificările operate la lege, declarate constituționale, statul nu a diminuat cuantumul pensiei procurorilor pensionați, ci a abrogat prevederea cu privire la recalcularea pe viitor, cuantumul pensiei stabilit și achitat procurorilor pensionați până la abrogarea prevederilor cu privire la recalculare, nefiind atins sau micșorat în nici un fel.

A afirmat că, intimatul, devenind pensionar în anul 2006, de atunci și până în anul 2011, a beneficiat de recalcularea pensiei în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, deoarece Legea prevedea această recalculare, însă începând cu data de 01 iulie 2011, Legea nu mai prevede recalcularea pensiei, prin urmare, relațiile beneficiarului de pensie în raport cu Casa Națională de Asigurări

Sociale, din anul 2011 până în prezent, cad sub guvernarea legii noi, deoarece sunt relații în curs de realizare și urmează să fie guvernate de legile în vigoare la momentul realizării.

Prin referința depusă la data de 05 august 2019 Petru Melnic a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la data de 12 iunie 2019 și a fost expediată recurentei, fără a indica data expedierii, respectiv, recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 10 iulie 2019 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu